

Briselē, 2022. gada 13. jūnijā
(OR. fr, en)

9761/22

ECOFIN 550
UEM 154
SOC 345
EMPL 227
COMPET 448
ENV 549
EDUC 218
RECH 341
ENER 257
JAI 812
GENDER 90
ANTIDISCRIM 70
JEUN 101
SAN 346

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
K-jas dok. Nr.:	9413/22 - COM(2022) 619 final
Temats:	Ieteikums – PADOMES IETEIKUMS par Latvijas 2022. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Latvijas 2022. gada stabilitātes programmu

---

Pielikumā ir pievienots minētais Padomes ieteikuma projekts, kas ir pārskatīts un par ko ir panākta vienošanās dažādās Padomes komitejās, un kura pamatā ir Komisijas priekšlikums COM(2022) 619 final.

PADOMES IETEIKUMS

(... gada ...)

**par Latvijas 2022. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par
Latvijas 2022. gada stabilitātes programmu**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ¹ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

---

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ², ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošina finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmē ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, līdztekus stiprinot dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Vidējā termiņā un ilgtermiņā tas palīdz arī stiprināt publisko finanšu ilgtspēju un sekmēt izaugsmi un darbvietu radīšanu. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 11. panta 2. punktu 2022. gada jūnijā tiks atjaunināta katrai dalībvalstij paredzētā maksimālā finanšu iemaksa no Atveseļošanas un noturības mehānisma.

---

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (2) Komisija 2021. gada 24. novembrī pieņēma gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2022. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Pētījumā bija pienācīgi ņemtas vērā 2021. gada 7. maijā parakstītās Portu sociālās saistības turpināt īstenot Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija izsludināja 2017. gada 17. novembrī. Eiropadome 2022. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījuma prioritātes apstiprināja 2022. gada 25. martā. Komisija 2021. gada 24. novembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011³ pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Latvija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām būs jāizstrādā padziļinātais pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku un priekšlikumu attiecībā uz 2022. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku⁴ ("2022. gada ieteikums par eurozonu") Padome pieņēma 2022. gada 5. aprīlī un Vienoto nodarbinātības ziņojumu – 2022. gada 14. martā.

---

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

⁴ Padomes Ieteikums (2022. gada 5. aprīlis) par eurozonas ekonomikas politiku (OV C 153, 7.4.2022., 1. lpp.).

- (3) Krievijas iebrukums Ukrainā globālās pandēmijas izskaņā ir būtiski mainījis ģeopolitisko un ekonomisko kontekstu. Iebrukuma ietekme uz dalībvalstu tautsaimniecībām izpaužas, *inter alia*, kā augstākas enerģijas, pārtikas un izejvielu cenas un vājākas izaugsmes izredzes. Enerģijas cenu pieaugums īpaši smagi skar visneaizsargātākās mājāsaimniecības, kuras ir nonākušas enerģētiskajā nabadzībā vai kurām tā draud, kā arī uzņēmumus, kurus visvairāk negatīvi ietekmē enerģijas cenu pieaugums. Turklāt Savienībā ierodas nepieredzēti daudz cilvēku, kuri bēg no Ukrainas. Krievijas agresijas kara radītās ekonomiskās sekas ir asimetriski ietekmējušas dalībvalstis. Šajā sakarā 2022. gada 4. martā ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382⁵ pirmo reizi tika piemērota Padomes Direktīva 2001/55/EK⁶, pārvietotajām personām no Ukrainas piešķirot likumīgas uzturēšanās tiesības Savienībā, kā arī piekļuvi izglītībai un apmācībai, darba tirgum, veselības aprūpei, mājoklim un sociālajai palīdzībai.

---

⁵ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2022/382 (2022. gada 4. marts), ar ko Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē konstatē no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un nosaka pagaidu aizsardzības ieviešanu (OV L 71, 4.3.2022., 1. lpp.).

⁶ Padomes Direktīva 2001/55/EK (2001. gada 20. jūlijs) par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, un par pasākumiem, lai līdzsvarotu dalībvalstu pūliņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas (OV L 212, 7.8.2001., 12. lpp.).

- (4) Ievērojot strauji mainīgo ekonomisko un ģeopolitisko situāciju, 2022. gada Eiropas pusgadā atsāksies ekonomikas un nodarbinātības politikas vispusīga koordinācija, kura līdztekus tiks pielāgota, ņemot vērā ar Atveseļošanas un noturības mehānisma īstenošanu saistītās prasības, kā skaidrots 2022. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumā. Lai īstenotu Eiropas pusgada politikas prioritātes, ir svarīgi īstenot pieņemtos atveseļošanas un noturības plānus, jo ar šiem plāniem paredzēts īstenot visus 2019. un 2020. gada Eiropas pusgada ciklos sniegtos konkrētām valstīm adresētos ieteikumus vai to būtisku daļu. Atveseļošanas un noturības plānu pārskatīšanā, atjaunināšanā vai grozīšanā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 14., 18. un 21. pantu, papildus citiem konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem, kas sniegti līdz šādu pārskatītu, atjauninātu vai grozītu atveseļošanas un noturības plānu iesniegšanas dienai, joprojām vienlīdz aktuāli ir arī 2019. un 2020. gadā konkrētām valstīm adresētie ieteikumi.
- (5) Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējā izņēmuma klauzula darbojas kopš 2020. gada marta. Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā "Apritējis gads kopš Covid-19 uzliesmojuma: fiskālās politikas atbildes pasākumi" pauda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). Paaugstināta nenoteiktība un spēcīgi lejupvērsti riski, kas skar ekonomikas perspektīvu saistībā ar karu Eiropā, nepieredzēts enerģijas cenu kāpums un ieilguši piegādes ķēdes darbības traucējumi rada apstākļus, kuru dēļ ir attaisnojami Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas darbību pagarināt arī attiecībā uz 2023. gadu.

- (6) Ievērojot pieeju, kas izklāstīta Padomes 2021. gada 18. jūnija ieteikumā ⁷, ar ko sniedz Padomes atzinumu par Latvijas 2021. gada stabilitātes programmu, vispārējo fiskālo nostāju pašlaik vislabāk var izmērīt kā izmaiņas primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), bet ietverot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu neatmaksājamā atbalsta (dotācijām) finansētos izdevumus, attiecībā pret vidēja termiņa potenciālo izaugsmi ⁸. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju, novērtējot, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanos, uzmanība tiek pievērsta arī valsts finansētajiem ⁹ primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus) un investīcijām.

---

⁷ Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Latvijas 2021. gada stabilitātes programmu (OV C 304, 29.7.2021., 63. lpp.).

⁸ Aplēses par fiskālo nostāju un tās komponentiem šajā ieteikumā ir Komisijas aplēses, kas balstītas uz pieņēmumiem, kuri ir Komisijas 2022. gada pavasara prognozes pamatā. Komisijas vidēja termiņa potenciālās izaugsmes aplēsēs nav iekļauta to reformu pozitīvā ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un var paātrināt potenciālo izaugsmi.

⁹ Nefinansē no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām vai citiem Savienības fondiem.

- (7) Komisija 2022. gada 2. martā pieņēma paziņojumu, kurā sniegtas plašas norādes par fiskālo politiku 2023. gadā ("fiskālās norādes") un kura mērķis ir atbalstīt dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu un tādējādi stiprināt politikas koordināciju. Pamatojoties uz 2022. gada ziemas prognozes makroekonomisko perspektīvu, Komisija atzīmēja, ka piemērota šķīstu pāreja no kopējās atbalstošās fiskālās nostājas 2020.–2022. gadā uz kopumā neitrālu kopējo fiskālo nostāju 2023. gadā, vienlaikus saglabājot gatavību reaģēt uz mainīgo ekonomisko situāciju. Komisija paziņoja, ka fiskālie ieteikumi 2023. gadam arī turpmāk būtu jādiferencē starp dalībvalstīm un tajos būtu jāņem vērā iespējamā pārrobežu blakusietekme. Komisija aicināja dalībvalstis atspoguļot norādes savās stabilitātes un konverģences programmās. Komisija apņēmas cieši uzraudzīt ekonomikas norises un pielāgot savas politikas norādes pēc vajadzības un ne vēlāk kā savā Eiropas pusgada pavasara paketē, kas sagatavota 2022. gada maija beigās.
- (8) Attiecībā uz fiskālajām norādēm fiskālajos ieteikumos 2023. gadam ir ņemta vērā ekonomikas perspektīvas pasliktināšanās, paaugstinātā nenoteiktība un papildu lejupvērstie riski, kā arī augstāka inflācija salīdzinājumā ar Komisijas 2022. gada ziemas prognozi. Ņemot vērā šos apsvērumus, fiskālajai reakcijai ir jāpalielina publiskās investīcijas, kas sekmēs zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, un jā saglabā visneaizsargātāko mājāsaimniecību pirktspēja, lai mīkstinātu enerģijas cenu kāpuma ietekmi un palīdzētu ierobežot inflācijas otrreizējās ietekmes spiedienu, izmantojot mērķtiecīgus un pagaidu pasākumus. Fiskālajai politikai arī turpmāk jābūt dinamiskai, lai pielāgotos strauji mainīgajiem apstākļiem, tostarp izaicinājumiem, kuri attiecībā uz aizsardzību un drošību izriet no Krievijas agresijas kara pret Ukrainu, un dalībvalstīs tā ir jādiferencē atbilstīgi to fiskālajam un ekonomiskajam stāvoklim, tostarp ņemot vērā krīzes ietekmi uz tām un pārvietoto personu pieplūdumu no Ukrainas.

- (9) Latvija savu atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai 2021. gada 30. aprīlī. Komisija atbilstoši Regulas (ES) 2021/241 19. pantam novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanīgumu, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā izklāstītās novērtēšanas vadlīnijas. Padome 2021. gada 13. jūlijā pieņēma Īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu¹⁰. Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu, ar ko atzīst, ka Latvija ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes Īstenošanas lēmumā. Apmierinoša izpilde nozīmē arī to, ka nav bijis regresa attiecībā uz iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.
- (10) Latvija savu 2022. gada valsts reformu programmu iesniedza 2022. gada 22. aprīlī un 2022. gada stabilitātes programmu – 2022. gada 26. aprīlī, tādējādi ievērojot Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantā noteikto termiņu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās novērtētas vienlaikus. Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 27. pantā, 2022. gada valsts reformu programma atspoguļo arī Latvijas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā.
- (11) Komisija 2022. gada ziņojumu par Latviju publicēja 2022. gada 23. maijā. Tajā novērtēts, kā Latvija ir īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2019., 2020. un 2021. gadā, un uz atveseļošanas un noturības rezultātu pārskata pamata bija aplūkots, kā Latvija īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Balstoties uz minēto analīzi, ziņojumā par valsti bija norādīti trūkumi attiecībā uz tādu problēmjaudājumu risināšanu, kuri nav ietverti vai ir tikai daļēji ietverti atveseļošanas un noturības plānā, kā arī jauni un nupat iezīmējušies problēmjaudājumi, tostarp sakarā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā. Tajā bija arī novērtēts Latvijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības pamatmērķu sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

---

¹⁰ ST 10157/2021; ST 10157/2021 ADD1.

- (12) 2022. gada 23. maijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā bija aplūkots Latvijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2021. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no iekšzemes kopprodukta (IKP). Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts. Ievērojot 2022. gada 2. marta paziņojumu, Komisija 2022. gada pavasarī neierosināja sākt jaunas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras, bet 2022. gada rudenī tā no jauna novērtēs, vai būtu nepieciešams ierosināt šādu procedūru sākšanu.
- (13) 2020. gada 20. jūlija ieteikumā ¹¹ Padome ieteica Latvijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, 2020. un 2021. gadā veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Latvijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem Latvijas vispārējās valdības budžeta deficīts pieauga no 4,5 % no IKP 2020. gadā līdz 7,3 % no IKP 2021. gadā. Latvijas fiskālās politikas reakcija atbalstīja ekonomikas atveseļošanu 2021. gadā, savukārt pagaidu ārkārtas pasākumu apmērs samazinājās no 2,8 % no IKP 2020. gadā līdz 5,2 % 2021. gadā. Latvijas 2021. gadā veiktie pasākumi atbilda Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Valdības 2020. un 2021. gadā noteiktie diskrecionārie budžeta pasākumi lielākoties bija pagaidu pasākumi vai bija atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Tomēr daži no diskrecionārajiem pasākumiem, kurus valdība bija noteikusi 2020.–2021. gada periodā, nebija pagaidu vai atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem, galvenokārt šādi: sociālā nodrošinājuma iemaksu likmes samazināšana, ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamā minimuma palielināšana, medicīnas darbinieku un skolotāju algu palielināšana, kā arī sociālo pabalstu minimuma palielināšana. Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem Latvijas vispārējās valdības parāds pieauga no 43,3 % no IKP 2020. gadā līdz 44,8 % no IKP 2021. gadā.

---

¹¹ Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Latvijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Latvijas 2020. gada stabilitātes programmu (OV C 282, 26.8.2020., 89. lpp.).

- (14) 2022. gada stabilitātes programmas budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2022. gadu ir reālistisks, bet par turpmāko periodu – piesardzīgs. Valdība prognozē, ka reālais IKP 2022. gadā pieaugs par 2,1 % un 2023. gadā – par 2,5 %.
- Komisijas 2022. gada pavasara prognozē paredzēts līdzīgs reālā IKP pieaugums 2022. gadā (2,0 %), bet nedaudz lielāks pieaugums 2023. gadā (2,9 %), kas galvenokārt skaidrojams ar pozitīvāku privātā patēriņa un eksporta perspektīvu. Valdība savā 2022. gada stabilitātes programmā plāno, ka nominālais deficīts samazināsies līdz 6,5 % no IKP 2022. gadā un līdz 2,8 % 2023. gadā. Lielais budžeta deficīts 2022. gadā galvenokārt atspoguļo 2022. gada budžetā iekļautos pasākumus, konkrēti, ar ienākuma nodokli neapliekamā minimuma palielināšanu, apjomīgu investīciju paketi un algu palielinājumu veselības aprūpes, iekšlietu un izglītības nozares darbiniekiem. Turklāt, neraugoties uz to, ka atbalsts ekonomikai Covid-19 dēļ 2022. gadā būs daudz mazāks nekā 2021. gadā, augstais budžeta deficīta līmenis saglabāsies arī tāpēc, ka valdība sniedz plašu atbalstu māsājniecībām un uzņēmumiem ar mērķi mazināt enerģijas pieauguma sekas, kā arī tāpēc, ka prognozēts lēnāks nodokļu ieņēmumu pieaugums sakarā ar Krievijas iebrukuma Ukrainā negatīvo ietekmi uz ekonomiku. Saskaņā ar 2022. gada stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā pieaugs līdz 45,7 %, bet 2023. gadā samazināsies līdz 45,2 %. Pamatojoties uz prognozes termiņa datumā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisijas 2022. gada pavasara prognozē paredzēts, ka valdības budžeta deficīts 2022. un 2023. gadā būs attiecīgi 7,2 % un 3 % no IKP. Šie skaitļi ir lielāki nekā 2022. gada stabilitātes programmā prognozētais budžeta deficīts, galvenokārt tāpēc, ka Komisijas 2022. gada pavasara prognozē ir iekļauti papildu politikas pasākumi, proti, valsts energoapgādes drošības rezervju izveide saskaņā ar nesējamiem Enerģētikas likuma grozījumiem (lēstā fiskālā ietekme 2022. gadā – 0,6 % no IKP). Par šo rezervju izveidi 2022. gada stabilitātes programmas sagatavošanas laikā vēl nebija zināms, bet kopš tā laika par to ir ticami paziņots. Komisijas 2022. gada pavasara prognozē plānota augstāka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP nekā 2022. gada stabilitātes programmas prognozē: 47 % 2022. gadā un 46,5 % 2023. gadā. Šīs atšķirības ir skaidrojamas ar lielāku prognozēto deficītu un mazāku prognozēto nominālo IKP. Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara prognozi, potenciālās izlaides vidēja termiņa pieauguma aplēse ir 2,3 % (10 gadu vidējais rādītājs). Tomēr minētajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atvēršanas un noturības plānā un var palielināt Latvijas potenciālo izaugsmi.

- (15) Valdība 2022. gadā pakāpeniski atcēla lielāko daļu pasākumu, kas veikti, reaģējot uz Covid-19 krīzi, – tiek prognozēts, ka pagaidu ārkārtas pasākumu apmērs samazināsies no 5,2 % no IKP 2021. gadā līdz 0,8 % 2022. gadā. Valdības budžeta deficītu ietekmē pasākumi, kuri pieņemti, lai novērstu enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi, un kuri Komisijas 2022. gada pavasara prognozē lēsti 0,9 % apmērā no IKP 2022. gadā, bet kurus 2023. gadā paredzēts izbeigt.¹² Minētie pasākumi galvenokārt paredz mājsaimniecībām un uzņēmējiem piemērot enerģijas cenu griestus, valstij pilnībā segt atsevišķus elektroenerģijas tarifa apakškomponentus, kā arī atbalstīt konkrētas sociālās grupas un trūcīgākās mājsaimniecības. Par minētajiem pasākumiem tika paziņots, ka tiem ir pagaidu raksturs. Tomēr, ja enerģijas cenas saglabāsies augstas 2023. gadā, dažus no minētajiem pasākumiem varētu turpināt. Daži no minētajiem pasākumiem nav mērķorientēti, jo īpaši vispārējie enerģijas cenu griesti. Valdības budžeta deficītu ietekmē arī izmaksas, kuras saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu pārvietotajām personām no Ukrainas un kuras Komisijas 2022. gada pavasara prognozē tiek prognozētas 0,3 % apmērā no IKP 2022. gadā un 0,5 % apmērā no IKP 2023. gadā¹³, kā arī lielākas izmaksas aizsardzības izdevumiem, kuru pieaugums paredzēts 0,1 % apmērā no IKP 2022. gadā un 0,3 % apmērā no IKP 2023. gadā.
- (16) Padome savā 2021. gada 18. jūnija ieteikumā ieteica Latvijai 2022. gadā saglabāt atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas. Padome ieteica Latvijai arī iegrozīt valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu un, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā, un vienlaikus veicināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.

---

¹² Šie skaitļi atspoguļo kopš 2021. gada rudens veikto pasākumu gada budžeta izmaksu līmeni, ietverot kārtējos ieņēmumus un izdevumus, kā arī – attiecīgā gadījumā – kapitālizdevumu pasākumus.

¹³ Tiek pieņemts, ka kopējais no Ukrainas uz Savienību pārvietoto personu skaits līdz 2022. gada beigām pakāpeniski sasniegs 6 miljonus, un viņu ģeogrāfiskais sadalījums tiek lēsts, pamatojoties uz esošās diasporas lielumu, uzņemošās dalībvalsts iedzīvotāju skaita relatīvo apmēru un no Ukrainas pārvietoto personu faktisko sadalījumu visā Savienībā, kāds tas bija 2022. gada martā. Budžeta izmaksas uz vienu personu aplēstas, balstoties uz Komisijas Kopīgā pētniecības centra mikrosimulācijas modeli *Euromod*, ņemot vērā gan naudas pārvedumus, uz kuriem šie cilvēki var būt tiesīgi, gan pabalstus natūrā, piemēram, izglītību un veselības aprūpi.

(17) Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara prognozi un ņemot vērā Latvijas 2022. gada stabilitātes programmā iekļauto informāciju, 2022. gada fiskālā nostāja, kas prognozēta – 3,3 % apmērā no IKP, būs atbalstoša, kā bija ieteikusi Padome ¹⁴. Latvija plāno saskaņā ar Padomes ieteikumu turpināt atbalstu atveseļošanai, izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānismu, lai finansētu papildu investīcijas. Prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme uz ekonomisko aktivitāti palielināsies par 0,8 IKP procentpunktiem salīdzinājumā ar 2021. gadu. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām 2022. gadā būs ekspansīva ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 0,3 procentpunktiem no IKP ¹⁵. Tādējādi Latvija plāno saglabāt valsts finansētās investīcijas, kā ieteikusi Padome. Vienlaikus tiek prognozēts, ka valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot jaunus ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2022. gadā būs ekspansīva ietekme uz vispārējo fiskālo nostāju, kas atbilst 1,5 procentpunktiem no IKP. Minētā ievērojamā ekspansīvā ietekme ietver papildu ietekmi (0,8 % apmērā no IKP), ko rada pasākumi ar mērķi novērst enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi, kā arī izmaksas (0,3 % apmērā no IKP), kas saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu pārvietotajām personām no Ukrainas. Kopumā ņemot, Latvija ir paredzējusi 2022. gadā iegrozīt valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu – valsts finansēto kārtējo izdevumu ievērojamo ekspansīvo ietekmi 2022. gadā galvenokārt rada pasākumi, kas paredzēti enerģijas cenu pieauguma ekonomiskās un sociālās ietekmes novēršanai, kā arī izmaksas, kas saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu pārvietotajām personām no Ukrainas.

---

¹⁴ Negatīvs (pozitīvs) rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums (samazinājums) pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu (bremzējošu) fiskālo politiku.

¹⁵ Prognozēts, ka citi valsts finansētie kapitālizdevumi radīs ekspansīvu ietekmi 0,7 procentpunktu apmērā no IKP, kas atbilst Komisijas 2022. gada pavasara prognozē iekļautajai fiskālajai ietekmei, kura izriet no energoapgādes drošības rezervju izveides saskaņā ar nesējajiem Enerģētikas likuma grozījumiem.

- (18) Komisijas 2022. gada pavasara prognozē fiskālā nostāja 2023. gadā tiek prognozēta +3,2 % apmērā no IKP, pieņemot, ka politika nemainīsies ¹⁶. Ir paredzēts, ka Latvija 2023. gadā turpinās izmantot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu papildu investīcijas atveseļošanas atbalstam. Prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme uz ekonomisko aktivitāti palielināsies par 0,9 IKP procentpunktiem salīdzinājumā ar 2022. gadu. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām 2023. gadā būs bremsējoša ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 0,8 procentpunktiem no IKP ¹⁷. Vienlaikus plānots, ka valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot jaunos ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2023. gadā būs bremsējoša ietekme uz vispārējo fiskālo nostāju, kas atbilst 2,7 procentpunktiem no IKP. Tas ietver ietekmi (0,9 % apmērā no IKP), ko radīs ar enerģijas cenu pieaugumu saistīto pasākumu izbeigšana, un papildu izmaksas (0,1 % apmērā no IKP), kas saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu pārvietotajām personām no Ukrainas.
- (19) 2022. gada stabilitātes programmā tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts pakāpeniski samazināsies, sasniedzot 2,3 % no IKP 2024. gadā un 1,7 % līdz 2025. gadam. Līdz ar to tiek plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts saglabāsies zem 3 % no IKP visā programmas aptvertajā laikā. Šajās prognozēs pieņemts, ka atbalsta programmas tiks izbeigtas un nodokļu ieņēmumi krietni pieaugs. Saskaņā ar 2022. gada stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP līdz 2025. gadam samazināsies, proti, 2024. gadā saruks līdz 44,5 % un 2025. gadā – līdz 43,4 %. Saskaņā ar Komisijas analīzi parāda atmaksājāmības riski vidējā termiņā šķiet zemi.

---

¹⁶ Negatīvs (pozitīvs) rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums (samazinājums) pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu (bremzējošu) fiskālo politiku.

¹⁷ Prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,6 procentpunktiem no IKP, bāzes efekta dēļ, proti, tāpēc, ka Komisijas 2022. gada pavasara prognozē ir ietverta fiskālā ietekme, kas izriet no energoapgādes drošības rezervju izveides, savukārt 2023. gadā šāds pasākums nav paredzēts.

(20) Latvijas nodokļu ieņēmumu īpatsvars attiecībā pret IKP ir ievērojami mazāks par Savienības vidējo rādītāju un tādējādi ierobežo publisko pakalpojumu finansēšanu. Latvija Savienībā ir pēdējā vietā iekasēto uzņēmumu ienākuma nodokļu īpatsvara ziņā (2020. gadā tas bija 0,7 % no IKP), un ieņēmumi no īpašuma nodokļiem ir 1,0 % no IKP, savukārt Savienībā vidējais rādītājs ir 2,3 % no IKP. Turklāt, lai gan nodokļu ķēlis vidusmēra atalgojuma saņēmējiem ir tuvu Savienības vidējam rādītājam, efektīvā nodokļu likme darbaspēkam ir viena no zemākajām Savienībā, kas norāda uz ievērojamu potenciālu palielināt ieņēmumus no darbaspēka nodokļiem, uzlabojot iekasēšanu un palielinot progresivitāti. Latvijas publiskie izdevumi veselības aprūpei un sociālajai aizsardzībai ir īpaši mazi salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju un tādējādi kavē savlaicīgu un vienlīdzīgu piekļuvi veselības aprūpei un pienācīgai sociālajai palīdzībai. Tā rezultātā Latvijā ir viens no lielākajiem ienākumu nevienlīdzības rādītājiem, vismazākā sociālo pārvedumu ietekme uz nabadzības samazināšanos un sliktākie rezultāti veselības jomā Savienībā. Neraugoties uz nesenajiem palielinājumiem, minimālais ienākums, minimālās pensijas un invaliditātes pabalsti ir zem nabadzības sliekšņa. Neaizsargāto grupu sociālo iekļaušanu turklāt kavē sociālās palīdzības un pakalpojumu ierobežotā pieejamība un kvalitāte. Ilgtermiņa aprūpes sistēma ir nepietiekami attīstīta – mājas aprūpes un kopienā balstītu pakalpojumu piedāvājums ir ierobežots. Sociālo mājokļu ir maz, un tajos bieži nav nodrošināti pienācīgi dzīves apstākļi. Turklāt sociālā palīdzība dažādās pašvaldībās atšķiras un bieži nav pietiekami mērķorientēta. Augstākiem īpašuma un kapitāla nodokļiem un progresīvākiem ienākuma nodokļiem ir lielākais nodokļu ieņēmumu palielināšanas potenciāls, jo šie avoti joprojām ir nepietiekami izmantoti salīdzinājumā ar Savienības vidējiem rādītājiem. Turklāt būtu jāturpina darbs pie ēnu ekonomikas samazināšanas papildus atveseļošanas un noturības plānā jau ieplānotajiem pasākumiem.

- (21) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktu un minētās regulas V pielikuma 2.2. kritēriju atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastipriņošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot ar indikatīvu grafiku īstenošanai, kas jāpabeidz līdz 2026. gada 31. augustam. Tās palīdzēs atrisināt visas ekonomiskās un sociālās problēmas vai ievērojamu to ekonomisko un sociālo problēmu daļu, kuras Padome bija minējusi Latvijai 2019. un 2020. gada Eiropas pusgadā adresētajos ieteikumos, kā arī attiecīgā gadījumā Latvijai līdz atveseļošanas un noturības plāna pieņemšanai adresētajos ieteikumos. Konkrēti, Latvijas atveseļošanas un noturības plānā ir iekļauti pasākumi, kas dažādā mērā ļauj risināt visus sešus vispārīgos problēmjaudājumus, kuri ir fiskālā sistēma, cilvēkkapitāls, publiskā pārvalde, produktivitāte, digitālā pārkārtošanās un zaļā pārkārtošanās. Atveseļošanas un noturības plānā ir paredzētas reformas attiecībā uz augstākās izglītības iestāžu pārvaldību un finansēšanu, visaptverošas cilvēkresursu stratēģijas īstenošanu veselības aprūpes jomā un minimālo ienākumu pabalstu indeksācijas ieviešanu. Apjomīgas investīcijas paredzētas Rīgas metropoles areāla transporta sistēmas zaļināšanai, cita starpā iegādājoties tīrus sabiedriskos transportlīdzekļus, un privāto un publisko ēku un uzņēmumu energorenovācijai. Ievērojamas investīcijas ir plānotas arī reģionālās attīstības veicināšanai: skolu, industriālo parku un cenas ziņā pieejamu mājokļu būvniecībai un slimnīcu modernizācijai. Sagaidāms, ka šie pasākumi noturīgi palielinās ekonomikas izaugsmes potenciālu.

- (22) Paredzams, ka Latvijas atveseļošanas un noturības plāna īstenošana sekmēs turpmāku progresu zaļās un digitālās pārkārtošanās jomā. Klimata mērķu sasniegšanai paredzēto pasākumu izdevumi Latvijā atbilst 37,6 % no atveseļošanas un noturības plāna kopējā piešķiruma, savukārt digitālo mērķu sasniegšanai paredzēto pasākumu izdevumi – 21 % no atveseļošanas un noturības plāna kopējā piešķiruma. Atveseļošanas un noturības plāna pilnīga īstenošana atbilstoši attiecīgajiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem palīdzēs Latvijai ātri atgūties no Covid-19 krīzes radītajām sekām, vienlaikus stiprinot noturību. Lai nodrošinātu atveseļošanas un noturības plāna, kā arī citu, ārpus atveseļošanas un noturības plāna tvēruma esošu ekonomikas un nodarbinātības politiku sekmīgu īstenošanu un rezultātā panāktu plašu līdzatbildību par politiku programmu kopumā, joprojām ir svarīgi sistemātiski iesaistīt sociālos partnerus un citas attiecīgās ieinteresētās personas.
- (23) Latvija Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1060¹⁸ paredzēto partnerības nolīgumu iesniedza 2022. gada 25. maijā, bet pārējās minētajā regulā paredzētās kohēzijas politikas programmas vēl nav iesniegtas. Saskaņā ar Regulu (ES) 2021/1060 Latvijai ir jāņem vērā attiecīgie tai adresētie ieteikumi 2021.–2027. gada kohēzijas politikas fondu plānošanā. Tas ir priekšnoteikums no kohēzijas politikas fondiem paredzētā finansiālā atbalsta efektivitātes uzlabošanai un tā pievienotās vērtības maksimizēšanai un vienlaikus veicina koordināciju, savstarpējo papildināmību un saskaņotību starp minētajiem kohēzijas politikas fondiem un citiem Savienības instrumentiem un fondiem. Atveseļošanas un noturības mehānisma un kohēzijas politikas programmu sekmīga īstenošana ir atkarīga arī no to šķēršļu novēršanas, kas kavē investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās un sabalansētas teritoriālās attīstības atbalstam.

---

¹⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp.).

(24) Papildus ekonomiskajiem un sociālajiem problēmjaudājumiem, kuru risināšana paredzēta atveseļošanas un noturības plānā, Latvijā ir vairāki papildu problēmjaudājumi, tostarp problēmas ar banku kredītu pieejamību. Kredītplūsma uz privāto sektoru iepriekšējās desmitgades lielāko daļu bija negatīva. 2016. gadā tā kļuva pozitīva, taču kredītēšanas pieauguma temps joprojām bija lēnāks nekā IKP pieauguma temps. Privātā sektora parāds 2020. gadā bija 66,5 % apmērā no IKP salīdzinājumā ar 78,3 % no IKP piecus gadus iepriekš. Mazajiem un vidējiem uzņēmumiem ir bijis īpaši grūti saņemt kredītu, daļēji tāpēc, ka tiem ir lielāks kredītrisks, taču līdztekus tiem ir arī jāsedz salīdzinoši augstas kredīta izmaksas un jāizpilda aprūtināšanas formalitātes. Turklāt nodrošinājumam piedāvāto aktīvu zemās likviditātes dēļ ir sevišķi grūti saņemt kredītu ārpus Rīgas reģiona. Tas ir būtisks šķērslis gan hipotekārajai kredītēšanai, gan aizdevumiem uzņēmumiem. Bez tam ar lētāku ilgāka termiņa kredītproduktu palīdzību varētu uzlabot finansējuma pieejamību patēriņa preču zaļajām tehnoloģijām. Politikas centieni ir galvenokārt bijuši vērsti uz to, lai kredītēšanu atbalstītu, apvienojot to ar publiskajām dotācijām. Tomēr tās nozīmē ievērojamas izmaksas no valsts budžeta, tāpēc tas nav ilgtspējīgs veids, kā stimulēt kredītēšanu. Lai mazinātu kredītu piedāvājuma šķēršļus, nepieciešams vispārēji uzlabot pārredzamību un uzticēšanos uzņēmējdarbības vidē, tostarp mazināt ēnu ekonomiku. Turklāt būtu iespējams palielināt aizdevumu atgūšanas rādītājus, ko veicinātu efektīvāka tiesiskā sistēma un kas samazinātu banku izmaksas par ieņēmumus nenesošiem aizdevumiem. Mērķorientētas aizdevumu un garantiju shēmas varētu palīdzēt samazināt banku likviditātes riskus, ko rada nodrošinājuma pieņemšana salīdzinoši nelikvīdos tirgos. Publiskās aizdevumu shēmas attiecībā uz stratēģiski nozīmīgām investīcijām, piemēram, zaļajā pārkārtošanā un reģionālajā attīstībā, varētu palielināt faktisko konkurenci banku tirgū vai apmierināt trūkstošo tirgus piedāvājumu situācijās, kad banku finansējums ir pārāk dārgs vai nav pieejams. Turklāt publiskās garantiju un aizdevumu shēmas ir izmaksu ziņā daudz efektīvāks privāto aizņēmumu atbalstīšanas veids nekā dotāciju shēmas. Papildus šķēršļiem banku finansējuma jomā arī Latvijas alternatīvo finansējuma avotu tirgus ir nepietiekami attīstīti un potenciāli varētu uzlabot uzņēmumu piekļuvi finansējumam.

- (25) Pamatojoties uz Savienības valstu vai to valdību vadītāju pilnvarojumu, kas formulēts Versaļas deklarācijā, ir sagatavots Komisijas priekšlikums *REPowerEU* plānam, kura mērķis ir pēc iespējas drīz izbeigt Savienības atkarību no fosilo degvielu importa no Krievijas. Tālab Komisija plāno dialogā ar dalībvalstīm apzināt piemērotākos projektus, investīcijas un reformas valstu, reģionālā un Savienības līmenī. Šo pasākumu mērķis ir samazināt vispārējo atkarību no fosilajām degvielām un pārorientēt fosilo degvielu importu prom no Krievijas.
- (26) Saskaņā ar 2020. gada datiem naftas produkti (33,8 %) un dabasgāze (21,6 %) veido aptuveni pusi no Latvijas energoresursu struktūras, bet atlikušo daļu veido galvenokārt atjaunīgā enerģija (44,1 %). Krievija nodrošināja visu Latvijas importēto dabasgāzi (tādējādi atkarība no Krievijas gāzes importa bija lielāka nekā Savienības vidējais rādītājs, kas ir 44 %), un tā bija nozīmīgs (20 %) Latvijas importēto naftas produktu avots (atkarība no Krievijas naftas importa bija līdzīga Savienības vidējam rādītājam, kas ir 26 %) ¹⁹. Latvijas atkarību no Krievijas gāzes piegādēm ievērojami mazina tās gāzes savienojums ar Lietuvu, kas Latvijai nodrošina piekļuvi Klaipēdas sašķidrinātās dabasgāzes terminālim. Latvija turklāt ir savienota arī ar Igauniju un Somiju, tādējādi šīs četras valstis veido vienu dabasgāzes tirgu. Gāzes krātuve, kas atrodas Latvijā, ļauj izlīdzināt sezonālo piedāvājuma un pieprasījuma neatbilstību un nodrošina drošības rezervju glabāšanu Baltijas tirgum. Tiek ieteikts investīcijas jaunā gāzes infrastruktūrā un tīklos pēc iespējas veikt tā, lai nodrošinātu atbilstību nākotnes prasībām, sekmējot ilgtspēju ilgtermiņā, ko nākotnē nodrošinātu pārprofilēšana uz ilgtspējīgām degvielām. Tomēr politikas prioritātēm joprojām vajadzētu būt pašlaik notiekošās sinhronizācijas ar Savienības kontinentālo elektrotīklu pabeigšanai, pietiekamas jaudas nodrošināšanai starpsavienojumiem ar kaimiņu dalībvalstīm un kopīgu atjaunīgo energoresursu projektu īstenošanai. Papildus gāzes infrastruktūras uzlabojumiem, kas vērsti uz alternatīvu piegādes avotu nodrošināšanu, Latvijai, mazinot energoatkarību no Krievijas, būs jāpaātrina atjaunīgo energoresursu apguve un jāpalielina energoefektivitāte, īpaši ēku un transporta nozarē. Latvijas atveseļošanas un noturības plānā ir iekļauti pasākumi, kuru mērķis ir veicināt privātās investīcijas sauszemes vēja enerģijā.

---

¹⁹ *Eurostat* (2020), Krievijas importa īpatsvars kopējā dabasgāzes un jēlnaftas importa apjomā. Aprēķinot ES27 vidējo rādītāju, izmantotais kopējais imports ir imports no valstīm ārpus ES27. Attiecībā uz Latviju kopējais imports ietver arī Savienības iekšējo tirdzniecību. Jēlnafta neietver rafinētus naftas produktus.

To īstenošana agrāk, nekā plānots, par ko nesien paziņoja valdība, varētu veicināt investīciju paātrināšanu sauszemes vēja enerģijā. Tomēr, lai palielinātu atjaunīgo energoresursu īpatsvaru, Latvijai būtu arī jāapgūst iespējas atkrastes vēja enerģijas jomā. Būtu iespējams pastiprināt energoefektivitātes pasākumus, tostarp pamatīgo renovāciju, jo īpaši attiecībā uz ēkām, transportu un rūpniecību. Ar mērķi dažādot energoresursu struktūru Latvija apsver iespēju sadarbībā ar kaimiņu dalībvalstīm investēt kodolenerģijā. Lai Latvija atbilstu "Gatavi mērķrādītājam 55 %" mērķiem, būs vēl vairāk jāpalielina ieceru vērienīgums attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu un atjaunīgo energoresursu un energoefektivitātes rādītāju paaugstināšanu.

- (27) Paātrināta pārkārtošanās uz klimatneitralitāti un atteikšanās no fosilajām degvielām vairākās nozarēs radīs ievērojamas pārstrukturēšanas izmaksas, taču, lai mazinātu pārkārtošanās sociālekonomisko ietekmi vismagāk skartajos reģionos, Latvija var kohēzijas politikas ietvaros izmantot Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu. Turklāt, lai uzlabotu nodarbinātības iespējas un stiprinātu sociālo kohēziju, Latvija var izmantot Eiropas Sociālo fondu Plus, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1057 ²⁰.
- (28) Padome ir izskatījusi 2022. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas veikto novērtējumu, un tās atzinums ²¹ ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā.
- (29) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm ieteica rīkoties, tostarp izmantojot atveseļošanas un noturības plānus, lai īstenotu 2022. gada ieteikumā par eurozonu izklāstītos ieteikumus. Attiecībā uz Latviju tas ir jo īpaši atspoguļots 1., 2. un 3. ieteikumā.

---

²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1057 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1296/2013 (OV L 231, 30.6.2021., 21. lpp.).

²¹ Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

AR ŠO IESAKA Latvijai 2022. un 2023. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, ka 2023. gadā valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums atbilst kopumā neitrālai politikas nostājai, ņemot vērā to, ka turpinās pagaidu un mērķorientēta atbalsta sniegšana pret energocenu kāpumu visneaizsargātākajām māsaimniecībām un uzņēmumiem, kā arī personām, kas bēg no Ukrainas. Būt gatavai kārtējos izdevumus pielāgot mainīgajai situācijai. Palielināt publiskās investīcijas, kas sekmēs zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, ņemot vērā *REPowerEU* iniciatīvu, tostarp, izmantojot Atvēršanas un noturības mehānismu un citus Savienības fondus.. Īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli. Lai mazinātu nevienlīdzību, paplašināt cita starpā nodokļu uzlikšanu īpašumam un kapitāla aplikšanu ar nodokļiem un stiprināt veselības aprūpes un sociālās aizsardzības adekvātumu.
2. Turpināt atvēršanas un noturības plāna īstenošanu, ievērojot Padomes 2021. gada 13. jūlija īstenošanas lēmumā iekļautos atskaites punktus un mērķrādītājus. Iesniegt 2021.–2027. gada kohēzijas politikas plānošanas dokumentus, lai būtu iespējams noslēgt sarunas ar Komisiju un pēc tam sākt to īstenošanu.
3. Uzlabot finansējuma pieejamību mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, izmantojot publiskās aizdevumu un garantiju shēmas, kas vērstas uz stratēģiski nozīmīgu investīciju atvieglošanu, jo īpaši zaļās pārkārtošanās un reģionālās attīstības jomā.
4. Samazināt vispārējo atkarību no fosilajām degvielām un diversificēt fosilo degvielu importu, paātrinot atjaunīgo energoresursu apguvi, nodrošinot pietiekamas starpsavienojumu jaudas, diversificējot enerģijas piegādes un piegāžu maršrutus un ar vērienīgu energoefektivitātes pasākumu palīdzību samazinot kopējo enerģijas patēriņu.

Briselē,

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs